

'KOMT VAN PAS' IS EEN UITGAVE VAN PAS, DE FEDERATIE VAN ORTHOPEDISCHE SCHOENMAKERIJEN
BESTAANDE UIT BUCHRNHORNEN, HANSEN, OIM, PENDERS EN TOORNEND

1

komt van pas

Het uiterlijk van schoenen staat niet ter discussie

Regelmatig beoordeelt een technisch adviseur of een consument in aanmerking komt voor een nieuw paar orthopedische schoenen. Vaak is een technisch adviseur in dienst bij de zorgverzekeraar. Daarnaast zijn er ook zelfstandige adviesbureaus. Wat doen zij en wanneer komen zij in actie?

De regel is dat zorgverzekeraars schoenen vergoeden voor mensen met ernstige voetproblemen. Op voorschrift van een medisch specialist mogen de verzekerden een paar schoenen op maat laten maken door een orthopedisch schoenmaker. Ook hebben zij recht op een paar reserve schoenen. Overigens gelden voor kinderen en jongeren andere regels. Na vijftien maanden mag de consument een nieuw paar schoenen laten maken. "Maar dan moeten de schoenen wel aan vervanging toe zijn", zo benadrukt Wim Martens, coördinator medische hulpmiddelen bij zorgverzekeraar CZ. Uiteraard zijn er uitzonderingen op de regel. Bijvoorbeeld bij verandering van de voet als gevolg van progressieve ziek-

DE ROL VAN DE TECHNISCH ADVISEUR

Een goede en verantwoorde pasvorm

FOTO@SACHA RULAND

tebeelden. Werkschoenen vallen helemaal buiten de regels van de zorgverzekeraar. Daarvoor moet de consument aankloppen bij de bedrijfsvereniging. Ook voor schoenen met een specifieke gebruikstoepassing wordt wel eens een uitzondering gemaakt. Denk daarbij aan badschoenen, sportschoenen of overlaarzen. Hoewel de ene zorgverzekeraar daar gemakkelijker mee akkoord gaat dan de andere. Doorgaans moet een

technisch adviseur over de uitzonderingen een oordeel geven.

Schoentechnische vragen

"In Zuid-Nederland wordt aanzienlijk meer orthopedisch schoeisel voorgeschreven dan elders. Een echte rem is er niet, want de eigen bijdrage is ongeveer net zo hoog als de prijs van een gewoon paar kwaliteitsschoenen. Onze technische adviseurs houden daarom de noodzaak

LEES VERDER OP PAGINA 4

Schoenmakeren leest

Ongeveer een op elke zeven burgers heeft last van overmatige transpiratie; zweetvoeten. Dat is vervelend vanwege de onwelriekende geuren die voet en schoen afstaan. De persoon in kwestie heeft niet per se last van de geur, maar de reactie van het transpiratievocht op het leer en de voeringmaterialen kan vervelende gevolgen hebben.

Vooral het zout in ons transpiratievocht maakt het leer harder. Bovendien is er geen lijmsort bestand tegen zweet. Het afdek materiaal van de dekzool laat daarom geleidelijk los en vormt kleine harde plooiën die vervolgens aanvoelen als messen.

Helaas valt er tegen zweetvoeten weinig te doen. Voldoende ventilatie lost het probleem deels op, maar in ons klimaat loop je niet het hele jaar door met open schoenen. Wissel daarom regelmatig van schoenen en laat het andere paar dan drogen 'aan de lucht'. De inlegzolen moeten daarbij uit de schoenen gehaald worden. Een beetje wind of tocht is prima, maar niet geforceerd drogen bij of op de verwarming, want dan droogt het leer uit, wordt hard en scheurt. Ook is het raadzaam om van tijd tot tijd de dekzooltjes te laten vernieuwen, zodat het loopcomfort optimaal blijft.

Datum 13-4-2001	Nummer 1	Div.
Federatie samenwerkende producenten van orthopedische maatschoenen en voethulpmiddelen		
Opmerking: KOMT VAN PAS verschijnt 2x per jaar		
24-67/8799 001		

“Jasper kan niet op sokken naar school”

Reuma legt mensen heel veel beperkingen op. Hetty Pessel heeft al reuma sinds haar vijftiende. Toch is zij door alle tegenslag allerminst uit het veld geslagen. Vol enthousiasme zet ze zich bijvoorbeeld in voor de opvang van dieren bij Stichting AAP. Ze houdt van mooie dingen en heeft vooral oog voor dat wat wél kan.

Hij begroet bezoekers bij binnenkomst met een zoen op de wang. Jasper (14), de verstandelijk gehandicapte zoon van de familie van Eindhoven, is een schat van een jongen. “Hij doet geen vlieg kwaad”, zegt moeder Monica over haar zoon. Jasper heeft een eigen, kleurige kamer, die in verbinding staat met de huiskamer van zijn ouders. “Zo heeft hij zijn privacy, en kunnen we toch op hem letten. Jasper heeft epilepsie en kan daarom niet alleen gelaten worden”, zegt Monica. Terwijl ze praat over haar zoon, zit Jasper in zijn kamer, vlak voor de TV. Hij kijkt naar Bassie en Adriaan, en laat spelenderwijs een lang koord door zijn handen glijden. Zijn favoriete bezigheid.

Doordat hij last heeft van evenwichtsstoornissen en niet recht op zijn voeten kan staan, draagt Jasper sinds zijn vijfde orthopedische schoenen. Dat is hard nodig, zegt zijn moeder: “Jasper draagt orthopedische schoenen, die hem letterlijk overeind moeten houden.” Reserveschoenen, daar gaat het gesprek over. Want Jasper heeft al jaren één paar orthopedische schoenen, en dat is te weinig. Monica: “Jasper loopt altijd schuin op zijn voeten, zodat de binnenkant van zijn schoenen al na drie weken begint te slijten.” Niet alleen zijn manier van lopen is een aanslag voor de schoenen. Het spelen op school vraagt ook het nodige. Elke dag gaat Jasper naar school, in de bossen buiten Eindhoven. Een prima school, waar ze met

de kinderen de bossen in lopen en greppeltochten organiseren. “Heerlijk voor de kinderen, maar Jasper komt ’s middags vaak met modderige en soms drijfmaten schoenen thuis. Schoenen die hij de volgende dag weer aan moet.” Regelmatig zit Monica met de handen in het haar. “Hoe krijg ik de schoenen op tijd droog? Ze op de kachel laten drogen is niet bevorderlijk voor het leer.” Ook reparaties zijn lastig. “Soms moeten de schoenen gerepareerd worden. Meestal kunnen we wachten tot de orthopedische schoenmaker de schoen heeft hersteld.

Maar soms kost de reparatie meer tijd en moeten we de schoenen achterlaten. Eigenlijk kan dat niet. Jasper kan niet op zijn sokken naar school.”

Kwaad

De ouders stapten naar CZ, de zorgverzekeraar, en vroegen of deze een paar reserveschoenen wilde vergoeden. Een bijzonder verzoek, omdat kinderen van Jasper’s leeftijd recht hebben op één stel schoenen per negen maanden. Alleen als de gebruikte schoenen te klein worden of versleten zijn, kunnen nieuwe schoenen eerder worden aangeschaft.

Het eerste gesprek met CZ verliep stroef. “Waarom trekt u Jasper geen laarzen aan, als zijn schoenen nat

zijn”, vroeg de CZ-consulent. Kwaad waren ze over die opmerking. “Die man weet blijkbaar niet waar hij over praat. Jasper kan helemaal niet op laarzen lopen. Dan valt hij om.” De ouders lieten zich niet ontmoedigen. Ze bleven aandringen en riepen de hulp in van de revalidatiearts. “Die had nooit eerder bij dit probleem stilgestaan, maar begreep het direct.” De arts stuurde een machtigingsbrief naar CZ. Enkele weken later ontvingen de ouders een reactie. CZ vergoedde een reservepaar schoenen. “We waren hartstikke blij. En ook een beetje verbaasd. Wat eerst niet lukte, lukte nu plotseling wel.” Heeft ze tips voor ouders met dezelfde wens? “Blijven bellen, blijven vragen. Leg uit waarom je denkt dat het nodig is. En maak gebruik van instanties als de revalidatiearts of het maatschappelijk werk, als je steeds ‘nee’ te horen krijgt. We vragen niet de honderdduizend. We vragen iets heel redelijks.”

Extra’s

Jasper heeft zijn nieuwe schoenen nu drie weken in huis. Hij heeft ze al gebruikt. “Hij had ze aan, toen we in het weekend op familiebezoek waren. Zijn doordeweekse schoenen bleven thuis. Heerlijk was dat. Ik vind het prettig als Jasper leuk gekleed is. Mijn kind ziet er al zo anders uit. Dan is het juist leuk om hem iets extra’s te geven. Goede schoenen bijvoorbeeld.”

FOTO ©ROB NELISSE

Ik vind het prettig als mijn kind leuk gekleed is

Lofzang op een damesschoen

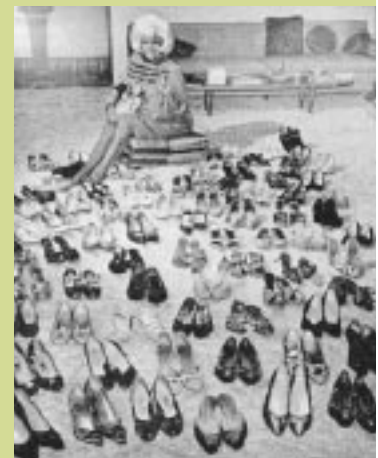
Damesvoeten vormden voor de heren der schepping lange tijd een verboden universum. Een universum dat voor het mannelijk geslacht al gauw een obsessie werd. Damesschoenen werden door de man besnuffeld en aanbeden, als hij daar de kans toe kreeg. Soms wijdden de heren zelfs een lofzang aan één enkel damesschoentje.

Toen de dames hun voeten aan de buitenwereld mochten tonen was het meteen goed raak. Van sommige meer welgestelde dames maakte zich een ware verzamelwoede meester. Bij elke jurk, jas of rok moesten passende schoenen komen. Dat leidde nogal eens tot buitensporige aankopen. Marlene Dietrich, Jane Mansfield en Joan Crawford waren bijvoorbeeld goed voor een paar honderd schoenen in hun ruim behuise klerenkast. Maar Imelda Marcos,

echtgenote van de Filipijnse president, versloeg iedereen. Na de overhaaste vlucht uit hun land bleek Imelda vele honderden paren schoenen te hebben achtergelaten in het presidentiële paleis. De meeste dames doen het wat kalmer aan bij hun bezoek aan de schoenenwinkel. Toch vormt ook voor hen de schoen een noodzakelijk accessoire van hun garderobe. Dat kan, want door de komst van machines in de schoenmakerswereld, eind negentiende eeuw, kunnen schoenen relatief goedkoop worden aangeboden. Daarvóór was iedere schoen maatwerk. Maatwerk, dat veel vakkennis vereiste. Al in de twaalfde en dertiende eeuw verenigden de schoenmakers zich in ons land in gilden. Hechte beroepsgroepen die hoge eisen stelden aan het vakmanschap van hun leden. Schoenmaker was een vak waar tegenop werd gekeken. Ook in het buitenland was het een

vak met aanzien. Schoenmakers uit die tijd waren dan ook zeer kundige mensen. Niet alleen in hun eigen vakgebied, maar ook daarbuiten. Twee schoenmakers brachten het zelfs tot paus, één tot president van de Verenigde Staten en een ander tot president van Frankrijk.

J.L.A. Toornend

Jane Mansfield en haar schoenencollectie

OP DE MARKT DE WERKSCHOEN OP DE MARKT

FOTO ©ROB NELISSE

Werkschoenen wijken in vele opzichten af van de 'gewone' orthopedische schoenen. De vorm is anders, de technische specificaties zijn anders en de wijze van aanvragen is anders.

Voor sommige beroepen, denk aan de bouw, is het dragen van werkschoenen verplicht. Om redenen van veiligheid moeten de schoenen aan een aantal kenmerken voldoen. Die kenmerken wisselen al naar gelang de aard van het werk. Een stalen neus hebben ze allemaal. Die bepaalt in grote mate het forse karakter van de werkschoen. In overleg met de maatnemer kan daar bijvoorbeeld een stalen plaat in de zool, speciaal leer of zuur en olie besten-

dige zolen aan toegevoegd worden. In sommige gevallen wordt een werkschoen zelfs voorzien van een ritsluiting én een vetersluiting zodat een lasser zijn schoen snel uit kan doen als er een vonk in zijn schoen terecht komt.

Wat voor vergoeding in aanmerking komt is ter beoordeling aan de bedrijfsvereniging. Werkschoenen worden dus niet betaald uit de ziektekostenverzekering, maar door de bedrijfsvereniging of door de werkgever.

Elk lichaam streeft naar een evenwicht. Dat evenwicht is licht te verstoren, bijvoorbeeld door een trauma of een CVA. Wanneer dat gebeurt, gaat het lichaam op zoek naar manieren om de ontstane beperkingen te compenseren. Dat levert een nieuwe balans op. Deze balans is niet altijd optimaal. Overbelasting van andere lichaamsdelen kan het gevolg zijn. Denk aan overbelasting in de knie of rug. Mensen merken dat niet meteen. Ze voelen pijn in hun rug, maar beseffen niet dat dat komt doordat het lichaam de beperking in andere, gekwetste lichaamsdelen probeert te compenseren. Compenseren is een middel dat elk menselijk lichaam ter beschikking staat. Het hoort bij ons. Meestal com-

penseert ons lichaam naar de gezonde kant. Dat zie je bij amputaties of verlammingen, waarbij delen van het lichaam ontbreken of niet volledig te gebruiken zijn. Het lichaam compenseert dat gemis door gezonde delen van het lichaam extra te belasten. Er ontstaat een nieuw evenwicht. Het gebruik van hulpmiddelen, zoals aangepast schoeisel, is nuttig om een nieuwe balans in het lichaam tot stand te brengen. Denk aan een rigide grote teen die een normale afwikkeling van de voet onmogelijk maakt. Dat is te vergelijken met het lopen op ski's. Dan kun je met je voeten niet naar voren buigen, maar beweeg je je voort vanuit de zijkant van de voet. Het lichaam compenseert die beweging door knie en rug

extra te belasten. Rugpijn is vaak het gevolg. Schoenen met een afwikkelpalk, een soort schommel onder de bal van de voet, compenseren die bewegingsbeperking van de grote teen. Zo zorgen ze voor een functionele balans en worden rugklachten voorkomen. Er zijn voldoende behandel mogelijkheden om een verstoorde balans te corrigeren. Maar de behandeling hoort zich te richten op de oorzaak van de klacht. Komt de rugpijn door te korte spieren, of bijvoorbeeld door een afwikkelprobleem in de grote teen? Uiteenlopende oorzaken vragen elk een uiteenlopende behandeling. Het stellen van een goede diagnose is daarom altijd essentieel.

Léon Hahn, fysiotherapeut

vervolg van pagina 1

HET UITERLIJK VAN SCHOENEN

voor een nieuw paar schoenen daarom scherp in de gaten", zo zegt Martens. "Daar komt bij dat de schoenmaker in Zuid-Nederland de rol heeft gekregen van agent die zelf moet bijhouden wat wel en wat niet mag." Aan het woord is Frans Lam, medeoprichter van Zorg Advies, een adviesbureau dat zorgverzekeraars adviseert op het gebied van medische hulpmiddelen, waartoe ook orthopedische schoenen behoren. "Tegelijkertijd staat de honorering onder druk. Want de kosten stijgen terwijl de tarieven gelijk blijven. Dat is een ontwikkeling die we goed in de gaten moeten houden." Bij zorgverzekeraar Achmea-groep hebben de technisch adviseurs een iets andere rol dan bij CZ. Ida van der Linden, accountmanager bij Achmea: "Onze technisch adviseurs krijgen een aanvraag voor orthopedisch schoeisel alleen onder ogen als er onduidelijkheden zijn of bijvoorbeeld bij een onbe-

kend ziektebeeld." De technisch adviseurs van de Achmea-groep hebben een verpleegkundige achtergrond. Als er schoentechnische vragen zijn, gaan zij daarvoor naar een adviesbureau zoals Zorg Advies.

Grote verschillen

Naast algemene kwaliteitsonderzoeken in opdracht van zorgverzekeraars bemiddelt Zorg Advies bijvoorbeeld ook bij klachten. Soms zijn dat klachten van consumenten die te hoge verwachtingen hadden van hun schoenen. Maar het gebeurt ook dat consumenten juist zeer tevreden zijn over hun schoenen terwijl de technisch adviseur van mening is dat de pasvorm van de schoen beter kan. Frans Lam: "De tevredenheid van de klant is niet het enige uitgangspunt voor een goede en verantwoorde pasvorm. De schoen moet een zo optimaal mogelijke pasvorm hebben en zo veel mogelijk compensa-

tie bieden voor het voet- of standsprobleem. Daar schenken wij veel aandacht aan." Een verschil van mening tussen de technisch adviseur, de schoenmaker en de klant kan het gevolg zijn. "Toch komen we er in goed overleg altijd wel uit", aldus Frans Lam. Een relatieve buitenstaander als Frans Lam ziet grote verschillen tussen de verzekeraars. Met name in de service en de samenstelling van het pakket. Maar er zijn ook vele overeenkomsten. Zo staat het uiterlijk van schoenen nooit ter discussie. De consument mag binnen de noodzakelijke technische eisen elk model kiezen. En ook de gebruikstermijnen zijn overal hetzelfde. Frans Lam vindt overigens dat die termijn van vijftien maanden afhankelijk van de zwaarte van de problematiek erg lang is. Maar zowel Van der Linden als Martens geven hun medewerkers de vrijheid om van de regels af te wijken als hiervoor een bijzondere reden aanwezig is.

PAS is een stichting van de samenwerkende producenten van orthopedische maatschoenen. De leden van PAS zijn Buchrnhornen, Hanssen, OIM, Penders en Toornend.

Federatie PAS
Industrieweg 21 B
5066 XJ Moergestel

REDACTIECOMMISSIE
Frank van de Loo, Buchrnhornen
Léon Hahn, Hanssen
Tiny Smit, OIM
Ivo Franssen, Penders
Jaap de Boer, Toornend

PRODUCTIE
Sj-tekst
VORMGEVING
Studio René Bakker

REDACTIEADRES
Sj-tekst
Swammerdamstraat 51
1091 RR Amsterdam

Sluitingsdatum 'Komt van PAS'
2-2001 27 augustus 2001

Overname van artikelen alleen na schriftelijke toestemming van de redactie.

Heeft u vragen naar aanleiding van deze nieuwsbrief of wilt u meer informatie over PAS neem dan contact op met Federatie PAS.